

СИСТЕМА СУБ'ЄКТІВ КОНТРОЛЮ ЗА ОБІГОМ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ДІЇ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ПОВНОВАЖЕНЬ

Андрій Іванович ШВЕЦЬ,

*аспірант Харківського національного
університету внутрішніх справ*

Контроль за обігом вогнепальної зброї в Україні в умовах дії правового режиму воєнного стану покладається на особливих суб'єктів, які наділяються повноваженнями, що дозволяють їм виконувати покладені на них завдання та функції, підтримувати доброчесність, законність, сервісну орієнтованість та високий рівень довіри населення.

Згідно з Тлумачним словником основних філософських термінів «поняття «суб'єкт» має два визначення: 1) в логіці – вихідне поняття судження, до якого належать усі інші його складові, наприклад, предикат людини; 2) вихідне джерело, епіцентр життєвої та пізнавальної активності людини. Крім цього, в словнику зазначається, що у різних напрямках філософії під суб'єктом розуміють різні сутності: так, в більшості напрямів суб'єкт постає як активне начало соціальних та культурних процесів, пізнання, комунікації, проте інколи суб'єкт визначається як Бог або якась інша світова (космічна) сила. У сучасній філософії це поняття доволі часто заперечується, внаслідок того, що людина втрачає горизонт своїх вільних проявів» [1, с.159].

У публічному управлінні суб'єкт тісно пов'язаний з особливими покладеними на нього повноваженнями, які обумовлюють межі його державно-владного втручання у суспільні відносини. У публічному управлінні коло суб'єктів і їх повноважень чітко визначається у положеннях нормативно-правових актів, що покликані максимально деталізувати управлінські відносини, унеможливити будь-які зловживання, усунути дискрецію, гарантувати правову визначеність повсякденних процесів.

С.О. Хвостовцов відзначає, що «вичерпний перелік суб'єктів державного контролю за обігом цивільної вогнепальної зброї відсутній, як на законодавчому рівні, так і у підзаконному нормативно-правовому акті, що потребує їх виокремлення, визначення та удосконалення з метою чіткого та повного закріплення їх на законодавчому рівні. Тому, керуючись принципом поділом влади на законодавчу виконавчу та судову вважаємо, що система суб'єктів адміністративно-правового регулювання державного контролю за обігом цивільної вогнепальної зброї складається з: Верховна Рада України, Президент України, Кабінет Міністрів України, Міністерство юстиції України, Державна митна служба України, Державна прикордонна служба України, Міністерство

Внутрішніх справ (НПУ, Експертної служби МВС України), ЦОВВ, суди, громадські об'єднання та організації тощо» [2, с. 418-419].

арто зважати на те, що важливим суб'єктом контролю за обігом вогнепальної зброї в Україні в умовах дії правового режиму воєнного стану є Верховна Рада України.

Конституцією України на Верховну Раду України покладено наступні повноваження у досліджуваний сфері: «прийняття законів; затвердження Державного бюджету України та внесення змін до нього, контроль за виконанням Державного бюджету України, прийняття рішення щодо звіту про його виконання; визначення засад внутрішньої і зовнішньої політики, реалізації стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору; затвердження загальнодержавних програм економічного, науково-технічного, соціального, національно-культурного розвитку, охорони довкілля; розгляд і прийняття рішення щодо схвалення Програми діяльності Кабінету Міністрів України; здійснення контролю за діяльністю Кабінету Міністрів України відповідно до цієї Конституції та закону; затвердження загальної структури, чисельності, визначення функцій Служби безпеки України, Збройних Сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, а також Міністерства внутрішніх справ України» [3].

Так, Верховна Рада України як суб'єкт контролю за обігом вогнепальної зброї в Україні в умовах дії правового режиму воєнного стану приймає закони, якими забезпечується участь цивільних осіб в обороні України, оптимізуються процеси декларування зброї, вирішуються інші питання в контексті обігу вогнепальної зброї. До того ж у комітетах Верховної Ради України постійно ведеться робота із розробки законопроектів, що входять до їх предметів відання, члени комітетів, зокрема Комітету з питань правоохоронної діяльності, на регулярній основі проводять зустрічі (у тому числі в форматі відеоконференції) з представниками Міністерства внутрішніх справ України, центрального апарату Національної поліції України з питань контролю за обігом вогнепальної зброї, заслуховують інформацію щодо низки питань, що мають відношення до обігу вогнепальної зброї.

Серед суб'єктів контролю за обігом вогнепальної зброї в Україні в умовах воєнного стану неможливо не згадати про Національну поліцію України та покладені на неї повноваження, що гарантують додержання законності та підтримання належного професійного рівня працівниками уповноважених органів і підрозділів.

Відповідно до Закону України «Про Національну поліцію» поліція «здійснює контроль за дотриманням фізичними та юридичними особами спеціальних правил та порядку зберігання і використання зброї, спеціальних засобів індивідуального захисту та активної оборони, боєприпасів, вибухових речовин і матеріалів, інших предметів, матеріалів та речовин, на які поширюється дозвільна система органів

внутрішніх справ, у тому числі за наявності договорів страхування відповідальності осіб, які мають у власності чи іншому законному володінні/користуванні зброєю, за шкоду, яку може бути заподіяно третій особі внаслідок володіння, зберігання чи використання цієї зброї» [4].

Так, органи і підрозділи поліції виступають основним суб'єктом контролю за обігом вогнепальної зброї в Україні в умовах воєнного стану, повноваження якого дозволяють забезпечувати постійний контроль за дотриманням встановлених умов на об'єктах дозвільної системи із вогнепальною зброєю, вносити відомості в інформаційну систему «Єдиний реєстр зброї», контролювати технічний стан вогнепальної зброї, проводити регулярні обстеження об'єктів дозвільної системи, а також виконувати інші завдання і функції, передбачені Законом України «Про Національну поліцію», іншими законами та відомчими наказами Міністерства внутрішніх справ України у сфері оперативно-розшукової діяльності, досудового розслідування, зберігання і обліку вилученої, зданої та знайденої вогнепальної зброї.

Таким чином, система суб'єктів контролю за обігом вогнепальної зброї в Україні в умовах дії правового режиму воєнного стану постає визначеною у положеннях нормативно-правових актів та загальних (конституційних) засадах функціонування суспільства та держави сукупністю міжнародних організацій, органів публічної влади та інститутів громадянського суспільства, які спрямовують свою діяльність на формування і реалізацію державної політики, якою внаормовуються правові та організаційні засади даного контролю.

Список використаних джерел:

1. Петрушенко В. Тлумачний словник основних філософських термінів. Львів : Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2009. 264 с.
2. Хвостовцов С.О. Суб'єкти адміністративно-правового регулювання державного контролю за обігом цивільної вогнепальної зброї. Юридичний науковий електронний журнал. 2023. № 6. С. 417-419.
3. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-вр // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
4. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна Рада (ВР) України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>.